

Ἄγρυπνία
στήν ἐκκλησία τοῦ προφήτη Ἐλισαίου
γιά τό σκοτεινό τρυγόνι

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ)

Καθώς ἐσήμαινε ὁ ὄρθρος, Καί τά νερά ἱερουργοῦσαν
ἀκόμη μέσ' στόν ὕπνο του, Ἐκεῖνος φανταζόταν μουσικές
πού εἶχε κρυμμένες, λέει, στά δίχτυα τῆς ψυχῆς του.

Φεύγανε φεύγανε οἱ νεκροί ὀλοένα κι ἡ μοναξιά
τοῦ χάραζε τόν ἀρμυρό σταυρό στά χέρια κι ἔγραφε κι ἔγραφε
τόν Ποιητή καί τόν Δεσπότη του κατονομάζοντας
πού μέ τόν τρόπο του Ἐκεῖνος, λέει, τόν ἔλεοῦσε,
ὅμως ἐξαργυρώνοντας Φυλή καί Γένος
γιά ἓνα ζευγάρι κάλτζαις καί μιά φανέλλα
σέ κίβδηλους καί μισερούς ἐμπόρους καί στιχοποιούς.

Τώρα πῶς νά ἐπαναλάβει στίς ὄρφανές τίς ἀδελφές του
ἀπό ντροπή καί ἀγωνία δέν σᾶς ἔγραψα
— γιατί κοντεύει πιά πενήντα πέντε —
καί ὁ μέγας καημός εἶναι πού δέν παίρνω λεπτά
κουράγιο, ἔως νά δώση ὁ Θεός νά οἰκονομήσω λεπτά
μέ τί ψυχὴ νά θαλασμώσει τά φτιασιδωμένα λόγια
μέ πόσο αἶμα καί μαράζι νά χαράξει στό χαρτί
ψηφία τέτοια, πού μόνο οἱ νταβατζῆδες
νά μὴν ἐννοοῦν μέσα στά πορνοστάσια
καί ταπεινά, τελειώνοντας, νά γράφει καί νά γράφει
ὅσο ζοῦν—

τό Σεβαστέ μοι πάτερ σᾶς προσκυνῶ ἐν βία
ἢ Σᾶς ἀσπάζομαι, φιλῶν τὴν χεῖρα ὑμῶν καί τῆς μητρὸς μου.

Θά τοῦ ἀπαντήσει στήν ἀρχὴ ὁ ἀγαθὸς λευίτης
νά μάθει πῶς οἱ συμβουλές του δέν εἶναι τὰ δεσμά
πού ἔτσι ἀστόχαστα δικάζει καί τοῦ καταμαρτυρεῖ
καί πῶς αὐτός δέν εἶναι χωροφύλακας, ὅσο κι ἂν ὁ καημός
κι ἡ στέρηση τόν κάνουν νά ἐλεεινολογεῖ τὴν κόρη του
τὴν Οὐρανία καί τοὺς γιούς της, πού ἐνῶ θά ἔπρεπε

νά ήταν στύλοι τοῦ πατρικοῦ τοῦ οἴκου καί νά συνδράμουν
κατά δύναμιν, ἐκεῖνοι ἀγνοοῦν καί περιστάσεις
καί συγγένειες (κι αὐτή τή σαϊτιά θά τήν περάσει
στήν καρδιά του ὁ δικαστής πατέρας του φαρμακωμένη —
μέχρι τόν ἄλλο κόσμο θά τόν κυνηγᾷ ὁ Δικαστής Ἱερέας)
τοῦ γράφει τό λοιπόν,

«... ἐγκλείω ἐπιστολήν πρός τόν ἀρχιεπίσκοπον
καί ἤς ἀντίγραφον ὀπισθεν ἀνάγνωσον καί ἐάν ἀρεστόν
ἐγχειρίσῃ. Λάβε τό νόημα, λοιπόν, καί μεταχειρήσου
τόν κολακευτικώτερον τρόπον ... καί παρεκάλεσον
διά τήν ἐνέργειαν κλπ. ἄλλως παράδος τήν ἐσφαγισμένην...»

Καί ἀναμένει ἀπάντηση
καί ἀσπάζεται
καί μένει — ὁ πατήρ.

Πολύ καιρό μετά, χρόνια μετά, στίς ἀγρυπνίες
τοῦ προφήτη Ἐλισαίου
κ ά τ ι θά εἶχε ἡ ψυχὴ του ἐννοήσει
ἀπό τήν Τάξη καί τή Ζυγαριά τοῦ κόσμου
γιατί ἄλλιῶς δέν ἐξηγεῖται
πῶς ἀπ' τά ψίχουλα πού τοῦ κληρώσανε στή μοιρασιά του
τά μισά νά τά σκορπάει στά πουλιά
καί τ' ἄλλα στούς ἀγγέλους τῆς ὀλονυχτίας.

Φεύγανε φεύγανε οἱ ζωντανοί ὀλοένα
δοῦλοι τῆς δόξας ποιητές κι ἀνάξιοι στεφανωμένοι
καί ἄλλοι πολλοί στό ἔθγα τοῦ αἰῶνα
τόν βλέπανε νά τρέχει στά μυστικά συμπόσια
θάζανε μέ τό νοῦ τους κιόλας ἀκατανόμαστα ὄργια
γυμνοί συνδαιτημόνες λάγνοι νά τοῦ ἀπαγγέλουν ποιήματα
στιχάκια τοῦ ἔρωτα καί τῆς ἀκολασίας
κι ἀνάλογα μέ τήν περίσταση καί μέ τή μέθη
ἐκεῖνος πού ἦτανε πανοῦργος θά ἔξερε καί πού νά σταματήσει
καί θ' ἀποσύρονταν, ὁ ἄνομος, — δῆθεν μετανοιωμένος.

Ἐνῶ ἐμεῖς δέν εἶδαμε, δέν ξέρομε.
Μονάχα στά γραφτά μας τά εἶδαμε.
μονάχα ἐ κ ε ἰ τά μάθαμε...

Μ Χαρίκλεια, Σοφία, Κυρατσούλα, τρέχα γύρευε,
ἄμ, ἡ γερόντισσα Συγκλητική, ἄλλη ἀπάτη.

Καί ἄντρες κιόλας τόν παλιόγερο, δέ βλέπεις
τίς περιγραφές του:

ἽΟ λεθεντάνθρωπος! Ποιός ἄλλος:

Μά ὁ μανάθης! Κι ὁ ἄλλος, ὁ κύρ Στέφανος ὁ ἀμαξάς —

μιά φάρα, ὁ γενναῖος φίλος του!
Κι ἄλλος μέ μύστακα, δέρμα σιλπνόν, σιτόχρουν,
δυναμωμένοι αἰγοβοσκοί, βαρκάρηδες καί ναύτες,
κι ὄλοι ὑψηλοί, ἔ τ σ ι τούς θέλει.

Τί ἐννοεῖ καί μᾶς τό κρύβει γιά τό νεκρό ἐξάδελφό του
τόν ὁμόψυχο καί ὁμόσκηνο
τί ἐννοεῖ ὅταν στενάζει γιά ἀναμνήσεις παιδικές,
τά ἴχνη τά ὑγρά, τά μαλακά πτίλα, ὁ χνοῦς,
ὄν ἐκρύπτει ὁ ἄνεμος
καί γιά τόν ἄλλο, πιό παλιά σάν γράφει ἀπαρηγόρητος
καί ποῦ ἡ θεσπεσία ἐκείνη ἔκφρασις τῆς μορφῆς
καί ἡ ὄψις ἡ νοήμων
καί τό ὄμμα τό γλυκύτατον: Καί ποῦ τό ἀμβρόσιον
νεῦμα τῶν ὀφρύων καί τό νεκτάρειον τῶν χειλέων
μειδιάμα: Καί ἡ δρόσος καί τό ἄρωμα καί ὁ ἀνθός —
γιατί ξεχνοῦν, ἢ κάνουν πῶς δέν βλέπουν οἱ πορνοβοσκοί
πῶς ἔρχονται οἱ λέξεις ἔπειτα ἀγνότης καί ἀθωότης
καθώς κυνηγημένοι σέ χρόνια τεθωρακισμένα καί φασιστικά

τί ἐννοεῖ, λοιπόν, γιά τούς νεκρούς του, ἐπιμένουν, — κι ἄλλα
ὀνόματα κι ὀράματα ποῦ «πέρασε» κρυφά κι ἀπό τήν πίσω πόρτα
στά γραφτά του ποῦ μυρίζανε λιθάνι
δι' αὐτούς καί τά πουλιά δέησιν μινῆρονται
προσευχῆν ἀναστενάζουν
π ἄ λ ι στόν ἴδιο τό νεκρό ἐξάδελφο.

Ἔτσι καί κάπως ἔτσι ἐκείνη ἡ φαιδρά ἐποχή τοῦ αἰῶνος
φαντάζομαι θά στέναζε
κι ἐξήντα χρόνια ἀργότερα, θά τό 'λεγε χωρίς ντροπή
χωρίς ντροπή, πρόστυχη ράτσα κι ἄπονη, ὁ Βάρναλης —
μέσ' στά κρασοπουλειά κι αὐτός χαϊδεύοντας τά πισινά
καμιᾶς μικρῆς κοκόνας
πῶς ναί μέν ἅγιος, ἀλλά μέ τ' ἀγοράκια ντέ...

Αὐτός θρῖσκει πῶς τό χαρτί εἶναι ἀκριθό
κι ὄλο ζητάει ἀπ' τόν πατέρα του
κι ὄλο ζητάει νά ἐξοφλήσει,
τά ρούχα του τριμμένα σάν χαλίκια τῆς θαλάσσης
λείψανα παλαιῶν ἀγνώστων ναυαγίων.

Δέν ἦταν γιά τά ἐνδοξα Παρίσια ὁ ἀπαραμύθητος
αὐτός ὁ πρίγκηπας τῶν οὐρανῶν δέν ἦταν
νά τοῦ στολίζουν τά γραφτά του κούφιοι βασιλιάδες.
Τή μιά ὁ βασιλιάς Δανίας Χριστιανός, μόλις
συμπλήρωσε πενήντα χρόνια ἔγγαμου θιου,
τή δεύτερη συνέχεια ὁ βασιλόπαις Γεώργος.

Στό περιοδικό «Ἐστία» τοῦ 1892 μέ ὕλην ἐκλεκτὴν
καὶ ποικιλιωτῆτην καὶ καλλιτεχνικὴς εἰκόνες
ἐν Γερμανία ἐκτελοῦμεναι
ἐξ οὗ καὶ τὰ στολισματα. νά καλοπιιάσουμε καὶ τοὺς δικούς μας
(κυρίες, αὐλικούς, ἀστυνομίες καὶ χαφιέδες)
ἐ κ ε ἰ. θυμάμαι, πρωτοδιάβασα τὸ πρῶτο «μερακλίδικο»
στιχάκι πού ἀναφέρει
«σάν κλήμα μέ κλαδευοῦνε καὶ κλαδεμούς δέν ἔχω»

Στό καμαράκι γράφει ἀπ' τὸ ἡμερωμα
καὶ χρόνια μετὰ, μᾶς λέει, τὸ ὅλον 1350 σελίδες
κάποια μετάφραση τοῦ Φίνλεϋ, μόλις τὴν τέλειωσε
(πού πήγαν, πού χαθῆκανε αὐτές οἱ ἅγιες ψηφίδες.)
καὶ πάλι ἐκλιπαρεῖ τὸν Βλαχογιάννη
καὶ πάλι ἐκλιπαρεῖ γιὰ χρήματα, σχεδὸν γονατιστός
γράφει στὸν Βλαχογιάννη. Κι ἔχει ντροπὴ ὁ ἄμωμος
καὶ ἡ ντροπὴ του εἶναι πού δέν ἔχει τρόπο νά ξεναγήσει
τὸν Καρκαβίτσα στὸ νησι μέ ἐκδρομές καὶ τέτοια
καὶ εὐτυχῶς ὁ Καρκαβίτσας — μυρο τὸ κύμα πού τὸν σκέπασε
ἦτανε κουρασμένος ἀπὸ τὸ μεγάλο
τὸ ὑπηρεσιακὸ ταξίδι

Κι ἄλλοτε προσπαθεῖ νά κάνει, λέει, τὸ νόμο — τρόπο
(Θέ μου, τί λέξη, τί καημός, καὶ δέν γκρεμίζεσαι)
νά στείλει ἐπὶ συστάσει τοὺς δύο τόμους τοῦ Γόρδωνος
— μετάφραση κι ἐτοῦτο σάν τὸ ἄλλο —
κι αὐτός πού σκέπασε μέ τὰ χρυσὰ φτερά του
τὸν οὐρανὸ τοῦ αἰῶνα μου,
δέν ξεύρει πῶς νά τοὺς σκεπάσει
καὶ νά τοὺς ταχυδρομήσει

Φεύγανε φεύγανε κι οί ζωντανοί όλοένα
νεκροί πού ντύνονται τά χρόνια τών άνέμων
κι ό άδελφός του πιά έντύθηκε τά δίχτυα.
Ίδια μ' έκείνα πού μαζεύουν οί Τρελλοί τή νύχτα τ' άστρα.
καί κάποιος φίλος του Γεώργιος Χριστοφίλης
εύπαιδευτος καί εύλαθής άνήρ
φόρεσε κι εκείνος τό Άγγελικό Σχήμα

Ύποστηρίξατέ τον γράφει στόν πατέρα του
19 88βρίου του 1889
καί ξανά ή θλιθερή έπωδός σά μαγγανεία.
σά νά διαβάσεις συνταγές γιά ξόρκια σέ παλιές φυλλάδες
άσπάζομαι τήν δεξιάν σας καί τής μητρός.

Παίρνει τά λόγια του, λοιπόν, καί κάθε λέξη τή στολίζει
μέ τ' άνθη του έπιτάφιου,
κάθε ψηφίο μέ άκριθή πορφύρα καί μέ μάλαμα
τούς στίχους του μέ κίτρα τής θαλάσσης
ρίζα χρυσοπλοκώτατη είναι ή ψυχή του τώρα.

Ό κληρος του δέν ήτανε γιά δεξιώσεις πρός τιμήν του
τής πριγκήπισσας Μαρίας,
μήτε γιά τό παράσημο του Σταυρου του Σωτήρος
παραμονή πού θά 'φευγε γιά τά παλάτια τών ουρανών,
ό κληρος του δέν ήτανε γιά χοροεσπερίδες,
τραπέζωμα στό σπίτι του Συγγρου, τσάι στού Νεγρεπόντη
καί στού Στρέιτ,
σέ τοκογλύφους, τζογαδόρους τής πατρίδας, —
στού Άθέρωφ, στού Σερπιέρη, στού Μελά,
στά έξοχικά παλάτια μέ τ' άγάλματα
αυτός δέν κρούει τās θύρας τών μεγάλων
— ποιών μεγάλων; —
αυτός ό βασιλεύς πού ή κτίσις όλη του άνήκει
δέν έχει τίποτα νά όρίσει,
οϋτε έχει σπίτι στά Κοτρώνια, άμπέλι στην Άμμουδιά,
έλαιώνα στό Λεχούρι, χωράφι στό Στροφλιά,
τάλληρα, κολωνάτα, ρηγίνες, δισχίλια, χίλια, πεντακόσια,
αδιάφορο
νά δώσει προίκα γιά τίς τρεις τίς άδελφές του πού απομένου
πεινάει πεινάει ό Άθώος
κι όλο ζητάει τόν κόπο του
κι όλο ζητάει νά έξοφλήσει
πάλι καί πάλι έκλιπαρεί τόν Βλαχογιάννη,
σχεδόν γονατιστός γράφει στόν Βλαχογιάννη

φεύγουνε φεύγουνε κι οί ζωντανοί όλοένα
φεύγει ό πατέρας του κι ή μάνα του
κι όλο παρηγορεί τίς άδελφές του ό Κύκνος
ότι θά δούν καλύτερες ήμέρες όταν θά έκδοθοούν τά έργα του
(άχ, γέρο Μαρασλή, μόνο ύποσχέσεις είσαι από τήν Όδησά)
καί πριν σωπάσει, ψάλλει από τίς «Όρες»
τής παραμονής τών Φώτων
«τήν χείρα σου τήν άψαμένην».

Χαρίκλεια, Σοφούλα, Κυρατσούλα,
τρέξετε, τρέξετε, πηγαίνετε, φωνάξτε τόν παπά.

Αύτός τό σκοτεινό τρυγόνι
πού είχε χρεωθεί έτούτο τόν άγαρηνό αιώνα
ήταν γιά κάποια νοσοκόμα του «Εύαγγελισμου», άγράμματη,
Τήν Πολυξένη Μπούκη
(αύτός της έμαθε γραφή καί άνάγνωση γιά νά μή χάσει τή δουλειά της)
τόν άντρα της μέ τούς ρευματισμούς, τό Νίκο τό μανάθη
(παρακαλώ οί δίκαιοι άς μεισιτέψουνε στή Δέσποινα του κόσμου
ν' αναπαυτοούν κι οί δυό τους)
γιά τή γερόντισσα Συγκλητική, γιά τή μικρή τήν Κούλα,
τή Φιφή, τήν Ούρανία, τό Σεραϊνώ,
γιά τή φαμίλια του Φλασκογιάννη του αίγοβοσκου

κι άλλους πού πήρε τό άδικο κι ή Νύχτα
κι άλλους πού πήρε ό ληστής καί ό μαχαιροβγάλτης
κι από τό αίμα τό χώμα εύωδιάζει,
κι έμένα έμένα έμένα πού σου γράφω
άγαπημέne μου παππου
καί θά σου δώσω, αυτό τό γράμμα, σύν Θεώ,
ιδιοχείρως.

Μάνος Έλευθερίου

